

PO Koskeniemi Tuomas(PLM)

02.05.2019
JULKINEN

Viite

Asia

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa ja EDA:n ministerijohtokunta 14.5.2019

Suomea edustaa puolustusministeri Niinistö. Kokous alkaa ulkoministerien ja puolustusministerien yhteisistunnolla Sahelin G5-maiden kanssa (käsitellään erikseen ulkoministerikokouksen tavoitemuistiossa). Puolustusministerikokouksen asialistalla on pysyvä rakenteellinen yhteistyö (PRY). Kokouksen yhteydessä on myös hybridiuhkiin keskittyvä lounas Naton varapääsihteerin kanssa ja sen jälkeen Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnan kokous. Puolustusministerien on määrä hyväksyä A-kohtana neuvoston suositus, jossa arvioidaan PRY:n edistymistä.

Pysyvä rakenteellinen yhteistyö

Suomi on mukana pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) toimeenpanossa ja tukee sitä. Suomi varmistaa PRY-sitoumusten kansallisen toimeenpanon ja takaa siihen riittävät resurssit. Tässä huomioidaan korkean edustajan vuosiraportin suositukset. Suomi osallistuu aktiivisesti niiden PRY-projektien kehittämiseen ja toimeenpanoon, joihin osallistumisesta on päätetty. Osallistuminen uusiin PRY-projekteihin vuonna 2019 arvioidaan huomioiden kansalliset puolustuksen tarpeet, projektien edellyttämät resurssit sekä turvallisuuspoliittiset näkökulmat. EU:n puolustusaloitteiden tulee muodostaa toimiva kokonaisuus, ja niistä on kyettävä viestimään selkeästi. Puolustusaloitteiden ja jäsenvaltioiden kansallisen suunnittelun yhteyttä on edelleen kehitettävä.

EU–Nato-yhteistyö

EU–Nato-yhteistyön tiivistämistä tulee jatkaa ja syventää sovitulla yhteistyöalueilla. Etenkin sotilaallisen liikkuvuuden helpottamista, hybridiuhkiin vastaamista, strategista viestintää, harjoitusyhteistyötä ja yhteistyötä kyberturvallisuuden alalla tulee kehittää, ja myös muilla yhteistyöalueilla on edettävä. EU:n puolustusyhteistyön kehittäminen tukee Naton toimia ja edistää osaltaan myös tasapuolisempaa transatlanttista taakanjakoa.

Euroopan puolustusviraston (EDA) ministerijohtokunnan kokous

Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnassa Suomi toivottaa tervetulleeksi suositukset jatkotyölle. Suomi kannattaa EDA:n ja Naton tiivistä yhteistyötä. Suorituskykyjen kehittämisprosessit ja niihin liittyvät tietopyynnöt tulisi harmonisoida niin, että ne eivät kuormita jäsenmaita tarpeettomasti. Suomi on johdonmukaisesti tukenut EDA:n keskeistä roolia EU:n suorituskykytyössä ja myös tukenut budjetin maltillista kasvattamista. Suomi ei pidä tarpeellisena muuttaa EDA:n juridista pohjaa tai päätöksentekomenettelyä.

Asialista:

Pysyvä rakenteellinen yhteistyö	s. 4
EU–Nato-yhteistyö	s. 5
Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunnan kokous	s. 5

Puolustusministeriö

TAVOITEMUISTIO

PLM2019-00039

PO Koskenniemi Tuomas(PLM),
Laaksonen Sanna(PLM)

26.04.2019

JULKINEN

Asia

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunnan kokous 14.5.2019

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 14.05.2019

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tuomas Koskenniemi, tuomas.koskenniemi@defmin.fi, p. 0295 140 058Sanna Laaksonen, PLM, sanna.laaksonen@defmin.fi; p. 0295 14 0417

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ja Naton yhteistyöstä keskustellaan lounaalla, jolle osallistuu myös Naton varapääsihteeri Rose Gottemoeller. Tarkoitus on keskittyä erityisesti hybridiuhkiin. Iltapäivän työistunnon aiheena on EU:n pysyvän rakenteellisen yhteistyön toimeenpano.

Euroopan puolustusviraston (EDA) kokouksen keskeisin asia liittyy EDA:n tulevaisuuden näkymiin ja EDA:n rooliin kehittyvässä EU:n puolustuspoliittisessa kehikossa. Kokouksessa puolustusministerit myös saavat tilannekatsauksen EDA:n 2018 työhön ja hyväksyvät suositukset jatkotyölle.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi on mukana pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) toimeenpanossa ja tukee sitä. Suomi varmistaa PRY-sitoumusten kansallisen toimeenpanon ja takaa siihen riittävät resurssit. Tässä huomioidaan korkean edustajan vuosiraportin suositukset. Suomi osallistuu aktiivisesti niiden PRY-projektien kehittämiseen ja toimeenpanoon, joihin osallistumisesta on päätetty. Osallistuminen uusiin PRY-projekteihin vuonna 2019 arvioidaan huomioiden kansalliset puolustuksen tarpeet, projektien edellyttämät resurssit sekä turvallisuuspoliittiset näkökulmat.
- EU:n puolustusaloitteiden tulee muodostaa toimiva kokonaisuus, ja niistä on kyettävä viestimään selkeästi. Puolustusaloitteiden ja jäsenvaltioiden kansallisen suunnittelun yhteyttä on edelleen kehitettävä.
- EU–Nato-yhteistyön tiivistämistä tulee jatkaa ja syventää sovituilla yhteistyöalueilla. Etenkin sotilaallisen liikkuvuuden helpottamista, hybridiuhkiin vastaamista, strategista viestintää, harjoitusyhteistyötä ja yhteistyötä kyberturvallisuuden alalla tulee kehittää, ja myös muilla yhteistyöalueilla on edettävä. EU:n puolustusyhteistyön kehittäminen tukee Naton toimia ja edistää osaltaan myös tasapuolisempaa transatlanttista taakanjakoa.
- Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnassa Suomi toivottaa tervetulleeksi suositukset jatkotyölle.

- Suomi kannattaa EDA:n ja Naton tiivistä yhteistyötä. Suorituskykyjen kehittämisprosessit ja niihin liittyvät tietopyynnot tulisi harmonisoida niin, että ne eivät kuormita jäsenmaita tarpeettomasti.
- Suomi on johdonmukaisesti tukenut EDA:n keskeistä roolia EU:n suorituskykytyössä ja myös tukenut budjetin maltillista kasvattamista. Suomi ei pidä tarpeellisena muuttaa EDA:n juridista pohjaa tai päätöksentekomenettelyä.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Puolustusministerien on määrä hyväksyä neuvoston suositus, jossa arvioidaan pysyvän rakenteellisen yhteistyön edistymistä. Kolmansien maiden PRY-osallistumista koskevan neuvoston päätöksen valmistelu jatkuu yhä työryhmätasolla.

EU–Nato-yhteistyö on säännöllisesti esillä ulkoasiainneuvoston kokoontuessa puolustusministerikokoonpanossa. Hybridituhkiin vastaaminen on yksi yhteistyön painopisteistä.

EDA:n ministerijohtokunnan valmistelu on työryhmätasolla vielä kesken. Valmisteleva komitea kokoontuu 7.5.

4. TAUSTA

Pysyvä rakenteellinen yhteistyö

PRY:n toimeenpanoa on tarkasteltu talven ja kevään aikana kolmessa raportissa: korkean edustajan vuosiraportti sitoumusten ja projektien toimeenpanosta, PRY-sihteeristön raportti 34 projektin tilanteesta sekä raportti PRY-projektisyklin kootuista opeista. Näiden pohjalta laaditaan neuvoston suositus, joka puolustusministerien on määrä hyväksyä 14. toukokuuta.

Korkean edustajan ensimmäisessä PRY-vuosiraportissa eritellään 20 sitoumuksen toimeenpanoa ja projektien etenemistä sekä annetaan suosituksia molempien suhteen. Raportin mukaan hyvää edistystä on saavutettu etenkin puolustusinvestointeihin ja -menoihin liittyvissä sitoumuksissa. Parantamisen varaa löytyy mm. jäsenvaltioiden kansallisissa toimeenpanosuunnitelmissaan jakaman tiedon tarkkuudesta ja sitoumuksista koskien YTPP-operaatioihin osallistumista, puolustusjärjestelmien yhdenmukaistamisesta ja Euroopan puolustusteollisen pohjan vahvistamisesta. Raportin suosituksissa kehoitetaan jäsenvaltioita huomioimaan nämä alueet paremmin tulevaisuudessa.

Raporttiin sisältyy maakohtainen arviointi. Suomen suoriutumista kiitetään puolustusmateriaalialan sitoumusten alalla. Puolustusjärjestelmien yhdenmukaistamiseen liittyen toivotaan lisätietoja hankkeista, joihin suunnitellaan EU-rahoitusta. Joukkojen käytettävyyden osalta Suomelta odotetaan lisäpanosta kriisinhallinnan ja nopean toiminnan alalla. Suorituskykypuutteita ja eurooppalaisia materiaalihankkeita koskien Suomelta toivotaan tarkempaa tietoa tulevaisuuden suunnitelmista.

PRY-projekteja koskeva raportti toteaa seitsemän projektin edenneen suunnitteluvaiheeseen. Koottuja oppeja koskeva raportti esittää käytännön suosituksia seuraavan projektisyklin toteuttamiseen. Projektien tulisi jatkossa entistä paremmin tukea sitoumusten täyttämistä. Jäsenvaltiot ovat toivoneet projektien valitsemiseen liittyvän prosessin selkeyttämistä. Raportti suosittelee, että vuosittaisten hakujen sijaan uusista PRY-projekteista päätettäisiin jatkossa kerran kahdessa vuodessa. Marraskuussa 2019 on kuitenkin vielä määrä päättää uusista PRY-projekteista.

Kolmansien maiden PRY-osallistuminen jakaa yhä mielipiteitä. Kysymyksestä päästiin poliittiseen yhteisymmärrykseen vuoden 2018 lopussa, mutta neuvoston päätöksen valmistelu on kesken. Osa jäsenvaltioista korostaa, että kolmansien maiden osallistumisen tulee olla poikkeuksellista, kun taas toiset painottavat yhteistyön molemminpuolisia hyötyjä.

EU–Nato-yhteistyö

EU:n ja Naton yhteistyön keskiössä ovat vuoden 2016 EU:n ja Naton yhteisjulistuksen toimeenpanoa koskevat 74 yhteistyötoimenpidettä, jotka kattavat seitsemän yhteistyöalaa: hybridiuhat, kyberturvallisuuden, operaatioyhteistyön, harjoitukset, suorituskykytyön, puolustusteollisuuden ja -tutkimuksen ja kumppanien kapasiteettien kehittämisen. Näiden pohjalta saavutettu edistys vahvistettiin kesällä 2018 annetussa uudessa yhteistyöjulistuksessa. Samalla vahvistettiin yhteistyön jatkaminen asetettujen tavoitteiden täyttämiseksi. Käytännön edistystä on saatu etenkin hybridiuhkien, operaatioyhteistyön ja harjoitustoiminnan osalta.

Hybridiuhkiin vastaamisessa ensisijaisia toimijoita ovat jäsenvaltiot, mutta EU ja Nato voivat tukea niitä omilla vahvuuksillaan. Jaettu tilannekuva ja uhka-arvio ovat edellytyksiä yhteisille toimille. Myös strategisen viestinnän merkitys on korostunut.

Helsinkiin perustettu Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus on yhteistyön lippulaivoja. Se tukee EU:ta, Natoa ja näiden jäsenmaita sekä edistää EU:n ja Naton yhteistyön tiivistämistä hybridiuhkiin vastaamisessa. Osaamiskeskus on osallistujamaidensa monikansallinen organisaatio, joka on avoin EU- ja Nato-maille.

Hybridiuhkiin vastaaminen on alustavasti Suomen EU-puheenjohtajakauden painopisteitä. Tavoitteena on muun muassa vahvistaa EU:n toimintakykyä hybridiuhkiin vastaamiseksi ja kehittää jäsenvaltioiden jaettua tilannetietoisuutta hybridiuhista sekä käytössä olevista EU-välineistä.

Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunnan kokous

EDA:lla on kolme roolia EU:n puolustusyhteistyössä: 1) kehitettävien suorituskykyjen priorisointi, mekanismina mm. CDP, 2) yhteistyöfoorumi käytännön suorituskykyhankkeille ja 3) EU:n puolustusulottuvuuden yhteisen kannan koordinointi suhteessa muun muassa komissioon. Käytännön hankkeita EDA:lla oli vuonna 2018 käynnissä 110, ja niiden yhteenlaskettu arvo oli noin 270 miljoonaa euroa. Operationaalinen budjetti oli vuonna 2018 32,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 EDA toimii PRY:n sihteeristönä yhdessä EU:n sotilasesikunnan kanssa. Puolustuksen säännöllinen arvioinnin (CARD) osalta takana on ensimmäinen koekierros, vuonna 2019 on ensimmäisen varsinaisen kierroksen vuoro. Kokonaisuudessaan CARD-raportissa (julkaistu 17.9.2018) EDA on saanut koottua kuvaa siitä, minkälaisia prioriteetteja mailla on ja miten puolustuksen investoinnit ovat kohdentumassa. Raportissa todetaan, että jäsenmaiden luovuttaman tiedon pohjalta voidaan katsoa, että arvokkaimmat suorituskyvyt kehitetään ja/tai hankitaan kansallisesti.

Sotilaallisten suorituskykyjen kehittämissuunnitelman (Capability Development Plan, CDP) prioriteetit (11) päivitettiin vuonna 2018. EU:n suorituskykyprioriteetit on laadittu EDAn viitekehyksessä tiiviissä yhteistyössä jäsenmaiden kanssa. EU:n osalta yhteisesti sovitut suorituskykyprioriteetit ja suorituskykyjen kehittämissuunnitelma muodostavat EU-jäsenmaiden yhteisen pohjan EU:n suorituskyky-yhteistyölle. EU:n suorituskykyprioriteetit tuottavat syötteitä myös pysyvän rakenteellisen yhteistyön alaisiin projekteihin. EU:n suorituskyky-yhteistyö on yksi PRY:n kansallisen toimeenpanosuunnitelman sitoumuksista. EU:n suorituskykyprioriteettien toteutumista EU-jäsenmaissa seurataan CARD- mekanismilla sekä PRY:n sitoumusten toteutumisen seurannalla.

EDA:n pitkän tähtäimen kehittämistyö (Long Term Review, LTR) käytiin läpi marraskuusta 2016 huhtikuuhun 2017 ja sen löydökset hyväksyttiin puolustusministereillä toukokuussa 2017. Ministereille annetaan tilannekatsaus siitä, miten työn suositukset on toimeenpantu. EDA:n roolia jäsenmaiden etujen ajajana myös vahvistetaan. LTR-työ jatkuu edelleen ja keskusteluun tulee myös EDA:n perustamista koskevan neuvoston päätöksen mahdollinen päivitystarve.

EDA–Nato-yhteistyö on myös esillä. EDA:n ja Naton yhteistyö etenee Varsovan yhteisjulistuksen pohjalta. Organisaatiot ovat tehneet tiivistä yhteistyötä työtasolla jo usean vuoden ajan. Yhteistyöaloiksi on identifioitu muun muassa ilmatankkaus, improvisoitujen räjähteiden vastatoimet, sotilaallisen liikkuvuuden parantaminen ja lääkintähuolto. EDA toivoo yhteistyön tiivistyvän myös sotilaallisten suorituskkyjen kehittämisprosessien osalta päällekkäisyyttä välttääkseen.

LIITTEET

Asiasanat	NATO, puolustuspoliittikka, puolustusvirasto, Sahel, YTPP, kriisinhallinta
Hoitaa	PLM, UM
Tiedoksi	EUE, LVM, OM, PE, SM, STM, TEM, VM, VNK, VTV